

1

בלתי ניתן לתיוג

כל פריט ריהוט מעשה ידיו של מתיה בונטי, כמוהו כתכשיט יקר ערך. המעצב בעל היחס המיוחד לחומר, למלאכת יד וליצירה בסדרות מוגבלות, זכה להגשים את מאווייו ולקבל הכרה כאמן. ד"ר דניאלה אוהד פגשה אותו לשיחה ביריד העיצוב מיאמי באזל שהתקיים לאחרונה

ד"ר דניאלה אוהד

בהולדת רנסאנס העיצוב של ימינו. עבורי, מתיה הוא מעין אמיל-ז'אק רולמן של זמננו - מעצב הארט דקו האגדי, שיצר רהיטים באיכות דומה לזו של המאה ה-18 המתאפיינים במסורת עבודת יד מחד, אך עם מעוף אוונגרדי ויצירתיות מאידך. את עבודתו של בונטי קשה לקטלג או לשייך לקטגוריה מסוימת; זהו עיצוב שמשקף הערצה לחומר, עיצוב של צורות דרמטיות, של לוקסוס, עיצוב העומד על קו התפר שבין חלום ומציאות, בין הפרימיטיבי למתוחכם, בין מודרניזם לסוריאליזם, בין שובבני לאקסטרווגנטי. ואולם, למרות שעבודתו האקלקטית איננה מוגדרת בסגנון אחיד, הוא הצליח ליצור אסתטיקה המזוהה עימו.

מתיה בונטי נחשב לאחד מהמוכשרים שבמעצבים בני זמננו. את שמו הוא עשה בזכות עיצוב פיסולי של פריטי ריהוט יוקרתיים וייחודיים, גישתו המסורתית לחומרים ואהבתו למלאכת מחשבת משובחת. שולחן "האביס", שנרכש על ידי אספני עיצוב מהחשובים בעולם, הוא מעין גרסה מודרנית לשולחן הכתיבה של המלך לואי ה-15, שמיליונים צופים בו מדי יום במוזיאון ורסאי. בונטי נולד בעיירה הצעירה לוגאנו שבדרום שווייץ בשנת 1952, ומשנת 1973 הוא חי ויוצר בפריז. בהקשר של קהילת העיצוב הבינלאומית, בונטי נחשב למי שעשה היסטוריה, שכן הוא לקח חלק

2

3

”אביס זה הרובד העמוק ביותר באוקיינוס ואכן, זהו הפריט היותר אייקוני שלי, זהו פריט שמזכיר את השפע והעושר שהיו מנת חלקו של העיצוב הצרפתי בעידן הרוקוקו”

מתיה בונטי

4

בביקורי ביריד העיצוב מיאמי בבאזל נפגשתי עם מתיה בונטי בביתן גלריית פול קסמין הניו-יורקית, אשר החלה לייצג את בונטי לאחרונה ואף פתחה לפני כחודש תערוכת יחיד שלו. מדובר בתערוכה אשר זכתה לשבחים מאת מבקרת האמנות של הניו יורק טיימס, קארן רוזנברג, שתארה את יצירותיו של בונטי כ”מתוחכמות ויפהפיות” ואת התערוכה כ”מאירה את מצב הרוח באפלת המיתון הכלכלי”.

העיצוב שלך מאוד אליטיסטי. האם היית רוצה לראותו מיוצר להמונים? עיצוב בעל נוכחות כמותית?

”עיצבתי מספר מוצרים לייצור תעשייתי, כמו את בקבוק הבושם של נינה ריצ'י. אחד הפרויקטים המרתקים ביותר שעבדתי עליו היה עיצוב בקבוקי משקאות עבור פרנו ריכרד, יצרן המשקאות השני בגודלו בעולם. אני מאמין שעיצוב תעשייתי הוא הדרך היחידה להכרה רחבה, ואני אוהב לראות שהעיצובים שלי משפרים את חייהם של רבים”.

הרעיון של גלריות אמנות המתמקדות בהצגת עיצוב משובח ומקורי, הוא די חדש. בין אותן גלריות ניתן למנות את גלריית נטו, לחשל, שייצרה רהיטים שלך ועל ג'ספר מוריסון עבור אספנים כבר בשנות השמונים. האם נכון לומר שהחזון שלהם הוכיח את עצמו?

”בראשית שנות השמונים התחלתי לעבוד עם גלריית נטו בפריז ועם הסניף שלה בניו-יורק. מקימי הגלריות, ג'רארד דלמון ופייסטודנמאיר, היו החלוצים האמיתיים של התחום שלנו. הם היו הראשונים שהכירו בחשיבותו של עיצוב בתרבות התקופה, ובפוטנציאל שטמון ברהיטים ובפריטי עיצוב בשוק האמנות הבינלאומי. הם הציגו רהיטים משל אדריכלים, אמנים ומעצבים נודעים וייצגו את רון ארד, ג'ספר מוריסון, אותי ועוד רבים אחרים. מה שהיה פרוגרסיבי ומתקדם בגישה שלהם הוא שהם היו הראשונים שמימנו ייצור של עיצוב, וכך הביאו את מעצבי שנות השמונים והתשעים להכרה בינלאומית. ספר חדש שייצא לאור בקרוב מספר את הסיפור של שתי גלריות אלו, שלרוע המזל סגרו דלתותיהן לפני מספר שנים”.

ידיעות רבות עוסקות במצבו העגום של העיצוב בשוק האמנות בעקבות המשבר הכלכלי. לדעתך, המשבר דווקא גרם לתחום להמציא את עצמו מחדש והמגמה של רהיטים במאות אלפי דולרים התמתנה. מה דעתך?

”הרהיטים שלי לא יקרים ברמות שאת מדברת עליהן ולמרות שהם עשויים בעבודת יד, מעולם לא הגיעו לסכומים אלו. אני חייב להודות שאינני רואה שינוי משמעותי בהקשר לעבודות שלי. אני מאוד שמח על כך שפול קסמין החליט לייצג אותי, ורואה בכך שלב חשוב בהתפתחות האמנות שלי. זוהי גלריה לאמנות פלסטית שמציגה אמנות עכשווית, ועל כן נוכחותי בה מעניקה לעבודתי גושפנקה של יצירת אמנות לכל דבר. זו מעין עלייה בדרגה מבחינת ההגדרה - מעיצוב פונקציונאלי לאמנות. זהו מעין 'פספורט' שפול קסמין נתן לי בכך שהחליט לייצג אותי, פספורט לעולם האמנות”.

ספר לי על הטעם שלך בכל הקשור לעיצוב תקופתי, על עיצוב שאתה מעריץ, על מה שמרשים אותך, על מה שנותן לך השראה.

”הטעם שלי הוא לא רק אקלקטי, כי אם דינאמי ומשתנה באופן תמידי. אני אוהב הרבה מאוד תנועות בתולדות האמנות, כל כך הרבה תנועות וסגנונות, שכבר מזמן הפסקתי לספור. גדלתי בבית שבו אמנות הייתה נוכחת בכל, ותמיד היה לה חלק חשוב בעיצוב האישיות והזהות שלי מגיל מאוד צעיר. להורי הייתה חנות לעתיקות בלוגאנו והם סחרו במגוון רחב מאוד של חומרים - מאמנות סינית ועד רהיטים מתקופת הרנסאנס. בגיל 14 כבר הלכתי לבית ספר לאמנות. הטעם שלי, גוונים רבים לו ומה שאהבתי לפני שנה, בין אם זה חומר, סגנון או כיוון מסוים, יתכן שלא מוצא חן בעיניי היום”.

"להורי הייתה חנות לעתיקות בלוגאנו והם סחרו במגוון רחב מאוד של חומרים - מאמנות סינית ועד רהיטים מתקופת הרנסאנס. בגיל 14 כבר הלכתי לבית ספר לאמנות. הטעם שלי, גוונים רבים לו ומה שאהבתי לפני שנה, יתכן שלא מוצא חן בעיניי היום"

בשנת 1973 עברת להתגורר בפריז. מדוע דווקא פריז? "כאשר סיימתי את לימודי העיצוב, עבדתי כמעצב טקסטיל באיטליה. פריז הייתה המקום שבו ידעתי שאוכל למצוא מקורות תעסוקה כמעצב טקסטיל בתעשיית האופנה."

מה דעתך על פריז של היום כמרכז עיצוב בינלאומי? "פריז היא המקום שבו מתרחשים דברים חשובים, אבל אני, באופן אישי, לא כל כך מעורב בקליקות של המעצבים. אני מבודד את עצמי במודע. זו בחירתי."

אם אומר שאני רואה בך מעין ז'אק רולמן של זמננו, האם תהיה זו הצהרה קולעת?

"במידה מסוימת החמאת לי כרגע. השימוש בגישה מסורתית ליצירת רהיטים ואובייקטים אחרים, החומרים המופלאים והגימור המושלם, היו לפילוסופיה, לתפישת העולם של רולמן. הוא היה אובססיבי לגבי רמת גימור ואיכות, ובכך תפס מקום של כבוד בפנתיאון של עיצוב המאה העשרים. היום איננו יכולים אפילו לחלום להגיע לרמה שאליה הוא הגיע מבחינת הטכניקות של מלאכת מחשבת, ועל אף שיש באירופה עדיין אומנים בעלי יכולת עבודה ברמות איכות גבוהות, הרבה מן המלאכות אבדו עם השנים. אני עובד בסטודיו שלי ומשלב מלאכות נדירות עם חומרים איכותיים, ולמרות שמהבחינה הזו ניתן להשוות את עבודתי לזו של רולמן, אני מעדיף לא לעבוד מתוך נוסטלגיה, אלא מתוך מבט עתידי, ליצור בשפה התואמת את העולם של היום."

הרהיטים החדשים שיצרת עבור גלריית פול מאוד מקוריים ויצירתיים, עם גישה לא אורתודוקסית לצורה ולחומר. אני אוהבת במיוחד את ארון "קואזימודו", שעשוי ציפוי שרף ועבודת ברזל. זה נראה סוראליסטי להפליא, מאוד מזכיר את האסתטיקה של סלבדור דאלי.

"אני שמח שהקדשת את תשומת לבך דווקא לארון זה, כי הוא מסובך ומורכב מדי לטעמם של רוב האנשים. זהו פריט שקשה להתאהב בו במבט ראשון. רציתי ליצור רהיט שהוא יצירת אמנות מרתקת, פסל שהאספקט השימושי שלו הוא משני. מקור ההשראה שלי ליצירה זו הוא הציורים של חואן מירו ושל סי טומבלי. העסקתי בסטודיו צייר שצייר על פני ציפוי השרף וכך, למרות שאנחנו מתכוונים להפיק סידרה של שמונה, כל פריט יהיה שונה במעט מן האחרים וייחודי."

בוא נחזור לרגע לחלק המוקדם יותר של הקריירה שלך בפריז. בשנת 1979 חברת למעצבת אליזבת גרוסטה, ויחדיו יצרתם את אחת השותפויות הפוריות בעולם העיצוב של ימינו. יחד הצלחתם לקבל הכרה בינלאומית, בעיקר לאחר ששיצבתם את חדר התצוגה של מעצב העל כריסטיאן לקרואה, שלאחרונה, בתום שני עשורים פוריים, סגר את בית האופנה שלו. איך הרגשת כשהוא פשט את הרגל?

"אני מאוד עצוב עבור כריסטיאן, אך אני גם עצוב בשל כל אלה שעבדו עבורו, כל האמנים שאיבדו את מקור פרנסתם בין לילה. אלה הם אותם בעלי מלאכה שיצרו הוט קוטור בצורה המסורתית ביותר, בגדים שהיו יצירות אמנות עשויות במלאכת מחשבת. סגירת בית האופנה של לקרואה, אני חושש, היא גם סיום של עידן שלם ואיבוד ידע ומיומנויות שייתכן עתה כי יאבדו לעד. כשאנחנו עיצבנו את חדר התצוגה שלו, עבדנו מסביב לשעון ובמשך שלושה חודשים יצרנו חלל שהתאים לאסתטיקה הנועזת של לקרואה. כריסטיאן כינה אותי ז'אן מישל פרנק' של ימינו, שזו מחמאה אדירה."

בשנת 2002 נפרדת מליזבת והתחלת לעבוד באופן עצמאי. למה בעצם נפרדתם?

"רציתי לבטא את עצמי בצורות אחרות וחיפשתי אחר חופש מסוים,

7

”קואזימודו מסובך ומורכב מדי לטעמם של רוב האנשים. רציתי ליצור רהיט שהוא יצירת אמנות מרתקת, פסל שהאספקט השימושי שלו הוא משני. מקור ההשראה שלי ליצירה הוא הציורים של חואן מירו ושל סי טומבלי”

8

שאי אפשר להשיג כשעובדים בשותפות מלאה. העבודה עם אליזבט הייתה מלאה בדיאלוגים ושיחות, והייתי מוכן לעבור לשלב אחר בקריירה שלי. רציתי אתגר מסוג חדש, לבטא את מאוויי כאמן”.

שולחן ה”אביס” שלך - הפריט הכי מזוהה איתך - הוא יצירה מרהיבה, שהחומרים היוקרתיים והגימור הבוהק שלה מזכירים לי את שולחן הכתיבה המפורסם של לואי ה-15, המוכר למיליוני מבקרים במוזיאון ורסאי. מה זה ”אביס”?

”אביס זה הרובד העמוק ביותר באוקיינוס ואכן, זהו הפריט היותר אייקוני שלי ואת מדייקת בניתוח שלך שזהו פריט שמזכיר את השפע והעושר שהיו מנת חלקו של העיצוב הצרפתי בעידן הרוקוקו”.

לפני כחודשיים נפתחה תערוכת יחיד של עבודותיך בגלריה פול קסמין בניו יורק. מה הפרויקט הבא שעליו אתה עובד?

”אני עובד על הפרויקט הבא עם גלריית דיוויד גיל, על הפקה של עבודות חדשות ועל תערוכת יחיד. עבודה על תערוכה מסוג זה לוקחת בממוצע שנה עד שנתיים, ועל כן התערוכה בלונדון תיפתח כנראה בשנת 2012”.

הכותבת היא חוקרת ומרצה בתחום תולדות העיצוב וכן עוסקת ביישום לאספנות פרטית.

1. כורסא ושרפרף, David Gill gallery, London 2008, צילום: ג. בראון
2. שולחן ”אביס”, David Gill gallery, London 2004
3. ארון ”HAPPY BIRTHDAY”, David Gill gallery, London 2008
4. ארון ”Strata”, David Gill gallery, London 2004
5. ארון ”קואזימודו” מלוחות שרף מצוירים וברזל רקוע, עבור Paul Kasmin Gallery, New York, 2009
6. ארון ”תדר” מאקריליק שקוף ופליז מצופה זהב עבור Paul Kasmin Gallery, New York, 2009
7. שידת ”פוליהדרל” מנירוסטה, David Gill gallery, London 2004
8. שולחן לסלון ”מינדר” מברונזה ואקריליק, עבור Paul Kasmin Gallery, New York, 2009
9. שולחן ”העץ”, ברונזה צבועה, משנת 2007, הזמנה עבור אוסף פרטי

9

